

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.I.21.173/2022/4.

A tanács tagjai: Nyírőné dr. Kiss Ildikó a tanács elnöke

Dr. Mocsár Attila Zsolt előadó bíró

Dr. Csesznok Judit Anna bíró

Dr. Magosi Szilvia bíró

Dr. Szabó Klára bíró

A felperes: felperes (cím)

A felperes képviselője:

Szabó és Bencze Ügyvédi Iroda (cím1; ügyintéző:

dr. Druckerné dr. Szabó Márta ügyvéd)

Az alperes: alperes (cím2)

Az alperes képviselője:

Dr. Leposa Marianna ügyvéd (cím3)

A per tárgya: 10.677.388 forint és járulékai megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

a felperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:

Pécsi Törvényszék 2.Pf.20.276/2022/5.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:

Pécsi Járásbíróság 17.P.20.094/2020/69.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 250.000 (kétszázötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 1.071.700 (egymillió-hetvenegyezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felek 2003 nyarától együtt éltek, kapcsolatukból két gyermekük született. A felperes 2002. május 2-án vette meg a helység, utca, házszám szám alatti ingatlant (a továbbiakban: K utcai ingatlan). Az alperes tulajdonosa volt a helység, utca, házszám1 szám alatti ingatlannak (a továbbiakban: A utcai ingatlan), valamint a helység, utca, házszám2 szám I. emelet alatti ingatlannak (a továbbiakban: H ingatlan). A felek kapcsolatuk kezdetétől önállóan rendelkeztek az ingatlanjaikkal, azokat érintően egyedül döntöttek, a kölcsöneik törlesztését is saját erőből teljesítették.

[2] Közös otthonteremtés érdekében elhatározták, hogy felújítják a K utcai ingatlant, az épületre emeletet építenek, ezért a felperes 2004. május 24-én 47.054,51 CHF, 7.000.000

forintnak megfelelő összegű kölcsönt vett fel a Bank-tól (a továbbiakban: bank). A kölcsön biztosítékeként jelzálogjogot jegyeztek be a bank javára.

[3] Az alperes 2008. március 13-án a banktól 4.605,105 JPY összegnek megfelelő 6.839.000 forint kölcsönt vett fel, melynek ingatlanfedezete az A utcai ingatlan volt, 2008. november 19-én eladta a H ingatlanát 12.950.000 forintért, 2008. november 24-én pedig 15.000.000 forintért megvásárolta jelzálogjoggal terheltén a felperes K utcai ingatlanának fele részét. Ezt követően az alperes által 2008. március 13-án megkötött kölcsönszerződést részben módosították a szerződő felek úgy, hogy abban mint adós és mint zálogkötelezett vállalt kötelezettséget a felperes. Módosult a kölcsön ingatlanfedezete is, a jelzálogjogot törölték az A utcai ingatlanról, és bejegyezték a K utcai ingatlanra. Az alperes korábban az A utcai ingatlan megvásárlásához 4.000.000 forint kölcsönt vett fel, mely kölcsönnek a biztosítéka az A utcai ingatlan volt. Ezen kölcsön esetében is mint adós és mint zálogkötelezett kötelezettséget vállalt a felperes, a kölcsön ingatlanfedezete is megváltozott, az a K utcai ingatlan lett. Az alperes 2009. február 16-án szerződésmódosítás eredményeként a felperes által 2004. május 24-én megkötött kölcsönszerződést érintően adósként és zálogköteleztként a felperessel egyetemleges kötelezettséget vállalt. A felek a szerződésmódosítások ellenére abban állapodtak meg, hogy a felperes a 2004. május 24-én felvett kölcsönt, az alperes pedig a 2008. március 13-án, valamint az A utcai ingatlan megvásárlásához felvett kölcsönt továbbra is önállóan, a saját jövedelméből fizeti, és a törlesztések a megállapodásnak megfelelően történtek.

[4] A felek mint adósok és zálogkötelezettek 2009. április 17-én a banktól EUR alapú 5.000.000 forintnak megfelelő összegű kölcsönt vettek fel a K utcai ingatlan emeleti részének befejezéséhez. A kölcsön zálogfedezetét a K utcai ingatlan biztosította. Abban állapodtak meg, hogy ennek a kölcsönnek a törlesztőrészeit a felperes fizeti.

[5] Közös életvitelük anyagi fedezetének biztosítása céljából, valamint a gyermekeik gondozásával felmerülő kiadások fedezése érdekében 2004. december 6-án közös bankszámlát nyitottak, amire havonta befizetést teljesítettek. A bankszámlát 2011. január 13-án szüntették meg.

[6] A felperes 2011. december 14-én tulajdoni hányadát a K utcai ingatlanból az édesanyjának ajándékozta. A felek kapcsolata 2014. évre megromlott. A felperes édesanyja és az alperes 2015. január 26-án adásvétellel vegyes csereszerződéssel 46.000.000 forint értékben eladta a K utcai ingatlant. A szerződés alapján az alperes csere jogcímén megszerezte a vevők 17.800.000 forint értékű, helység, utca, házszám3 szám alatti ingatlanának tulajdonjogát, és még kapott 5.200.000 forint vételárkülönbözetet. A vevők 23.000.000 forintot a felperes édesanyjának számlájára utaltak, amelyből a szerződés szerint 14.000.000 forintot az ingatlan tehermentesítésére kellett fordítani, de a felperes édesanyja a 2004. május 24-én és a 2009. április 17-én felvett kölcsönök végtörlesztéseként ténylegesen 10.550.066 forintot fizetett ki.

[7] A felek közötti, a szülői felügyelet rendezése és gyermektartásdíj megfizetése iránti perben a bíróság jelen per alperesét jogosította fel a szülői felügyelet gyakorlására és kötelezte jelen per felperesét 2015. január 1-től gyermektartásdíj megfizetésére.

A felperes keresete, az alperes védekezése

[8] A felperes keresetében 10.667.388 forint és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest elsődlegesen élettársi közös vagyon megosztása, másodlagosan jogalap nélküli gazdagodás jogcímén. A követelt összeg a banktól 2004. május 24-én felvett CHF alapú és a 2009. április 17-én felvett EUR alapú kölcsön törlesztésére a felperes által az élettársi kapcsolat tartama alatt és az életközösség megszűnése után végtörlesztésként kifizetett összeg fele, amelyet a felperes álláspontja szerint az alperes helyett fizetett ki.

[9] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Védekezése szerint élettársi kapcsolat nem állt fenn közöttük, együttélésük alatt önálló szerzők voltak, az egyes kölcsönszerződésekkel önállóan rendelkeztek, azok a másik felet nem terheltek. A kereset jogalapja megállapításának esetére a végtörlesztett összeg fele részében ismerte el a keresetet. Beszámítási kifogást terjesztett elő a felperest terhelő gyermektartásdíj és az azzal kapcsolatos perköltség, az együttélés időszaka alatt általa megfizetett kölcsöntörlesztés, továbbá a felperes vállalkozásának gépjármű finanszírozásával összefüggésben vállalt kezesség folytán általa teljesített összegre vonatkozóan.

[10] A felperes a beszámítási kifogás elutasítását kérte.

Az első- és a másodfokú ítélet

[11] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Ítélete indokolásában megállapította, hogy a felek közös háztartásban, érzelmi és gazdasági közösségben éltek. Közösén döntöttek a K utcai ingatlan felújításáról, azt együtt akarták közös otthonukká átalakítani, ez a gyermekvállalásukkal együtt olyan közös célnak minősül, ami megalapozta a közös gazdálkodásukat. A felek tehát a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 685/A. § szerinti élettársi kapcsolatban éltek. Jelentőséget tulajdonított annak is, hogy a közöttük korábban a szülői felügyeletet és a gyermektartásdíjat érintő perben mindketten élettársi kapcsolatnak minősítették az együttélésüket úgy, hogy akkor ezen előadásuk jogkövetkezményeit nem mérlegelték. A szerzésben való közreműködésük arányát azonos mértékűnek tekintette.

[12] Az elsőfokú bíróság a felek élettársi kapcsolata fennállásának megállapítása ellenére úgy ítélte meg, hogy az alperesnek nem áll fenn tartozása élettársi közös vagyon megosztása jogcímén, mert a K utcai ingatlan eladásakor egymással megfelelően elszámoltak. Egyértelműen rendelkeztek arról, hogy a K utcai ingatlan felperesnek jutó vételár részéből fizetik ki a kölcsönök végtörlesztését, és az alperest a csereingatlanon felül 5.200.000 forint vételárkiegyenlítés is megilleti. A felek ettől eltérő megosztási módról nem tárgyaltak. A szerződés szerint az alperest nem terhelte végtörlesztési kötelezettség, ezt egyik fél (tehát maga a felperes) sem sérelmezte.

[13] A másodlagos jogcímként előterjesztett jogalap nélküli gazdagodás szabálya csak kisegítő jellegű, ami a felek élettársi jogviszonya folytán az elszámolás jogcímeiként nem alkalmazható. A kereset elutasítása következtében érdemben nem kellett vizsgálni a beszámítási kifogást.

[14] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben eltérő indokok alapján helybenhagyta. Ítélete indokolásában kifejtette: az elsőfokú bíróság annak ellenére, hogy álláspontja szerint a felek életközösségük időszakában a saját tulajdonukban álló ingatlanokkal és az általuk egyedül vállalt kölcsönökkel önállóan rendelkeztek, a kötelezettségeiket saját erőből teljesítették, mégis közös, meg nem osztott élettársi vagyonként bírálta el az egyik ilyen, a tulajdonhoz kapcsolódó, annak értéknövelése érdekében, a felek által különvagyonukból teljesített kifizetések elszámolására irányuló kereseti kérelmet. Tette ezt annak ellenére, hogy a felek gazdasági együttműködése kizárólag a közös életvitel költségeinek a fedezésére terjedt ki, egyébként pedig a vagyoni függetlenségüket fenntartották. A felek abban állapodtak meg – és ezt a szülői felügyelet rendezése iránti perben meghozott ítéletében is rögzítette a bíróság –, hogy mindegyikük maga fizeti az általa felvett kölcsön törlesztőrészeit, csupán a közös kiadásokat osztják meg egymás között. Az ingatlanvagyon, így a K utcai ingatlan értéknövekedését érintően nem jött létre „élettársi vagyonközösség” a felek között, ezért élettársi közös vagyon megosztása jogcímén a felperes nem érvényesíthette sikerrel igényét az alperessel szemben.

[15] A 2004. május 24-én a felperes által felvett kölcsönből finanszírozott, a K utcai ingatlant érintő értéknövelő beruházások 2008 novemberéig megvalósultak. Az alperes 2008. november 19-én ezzel az értékkel megnövelt ingatlanrészt vásárolt, a K utcai ingatlan állapotára és az azt terhelő jelzálogkölcsönökre tekintettel reális áron. Az értéknövekedést a vételárban érvényesítette a felperes. Abból tehát, hogy ezt az értéknövelő beruházást egyedül finanszírozta, nem érte vagyoni hátrány, aminek a megtérítését a jogalap nélküli gazdagodásra hivatkozással követelhetné. A felek által 2009. április 17-én felvett kölcsönből megvalósított emeletráépítés értéknövelő beruházásban egyenlő arányban vettek részt, és ezt érintően is teljeskörűen elszámoltak egymással. Tanúvallomások támasztották alá, hogy a K utcai ingatlan építését a felperes által felvett kölcsönből és az alperes által biztosított vételár összegből finanszírozták, továbbá kifejezetten ügyeltek arra, hogy fele-fele arányban viseljék a K utcai ingatlan befejezésének költségeit.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[16] A jogerős ítélet ellen – hatályon kívül helyezése, elsődlegesen – tartalma szerint – az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása és kereseti kérelmének teljesítése, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítása iránt – a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. A régi Ptk. 141. §, 198. §, 205. § (1) és (2) bekezdés, 361. § (1) bekezdés, 578/G. §, 685/A. §, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 342. § (1) bekezdés, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:30. § (1) bekezdés, 6:579. § megsértésére hivatkozott.

[17] A másodfokú bíróság is elfogadta az elsőfokú bíróság által megállapított azt a tényállást, hogy a közös otthon létrehozását akarategységben, közös gazdasági célként valósította meg az alperessel. A jogerős ítélet sérti a régi Ptk. 685/A. §-t, mert ennek ellenére azt állapította meg, hogy nem állt fenn közöttük élettársi jogviszony.

[18] A régi Ptk. 578/G. §-a, a Ptk. 6:30. § (1) bekezdése, továbbá a régi Ptk. 205. § (1) és (2) bekezdése azért sérült, mert a K utcai ingatlanon két ütemben végeztek értéknövelő beruházást: 2004-től 2008-ig, majd 2009-ben. Az első szakasz befejezése után kötött adásvételi szerződéssel az alperes a bank javára, a 2004. május 24-én felvett CHF alapú kölcsön erejéig bejegyzett jelzálogjoggal terhelten vette meg a K utcai ingatlan $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányadát. Az értéknövelő beruházások második szakaszában pedig közösen vették fel a banktól 2009. április 17-én az EUR alapú kölcsönt. Nem hagyható figyelmen kívül a Kúria Pfv.II.20.536/2012. számú határozata, mely szerint ha az élettársak akarategységben voltak az egyik élettárs tulajdonaként nyilvántartott ingatlan átépítésében, és ahhoz az élettársi együttélés alatt kölcsönt vettek fel, ez közösen terheli őket. A közös otthon létrehozásához felvett két bankkölcsön a közös vagyonukba tartozó közös teher.

[19] Keresete a közös kölcsönökből fennálló teher elszámolására irányult, nem pedig a közös tulajdonnal összefüggő teherviselésre, ezt a Pp. 342. § (1) bekezdése, a régi Ptk. 141. § és 361. § (1) bekezdése megsértésével, tévesen vizsgálta a bíróság. Az értéknövelő beruházáshoz felvett két bankkölcsön egyetemlegesen és egyenlő arányban terhelte őket. Ezzel szemben kizárólag ő végtörlesztette a kölcsönöket. Az alperes a kölcsönszerződések megszűnésével gazdagodott az ő rovására jogalap nélkül, megtérítési igénye a szolgáltatása 50%-a. Érvelése alátámasztásaként hivatkozott több eseti döntésre.

[20] A másodlagos kereset elbírálásakor a másodfokú bíróság a régi Ptk. 198. § és 361. § (1) bekezdését, továbbá a Ptk. 6:579. §-t sértette meg. Az alperessel két kölcsönszerződést kötöttek a bankkal, amelyekben egyetemleges adóstársak voltak. Az alperes nem vett részt a kölcsönök törlesztésében és végtörlesztésében, ezzel a rovására jogalap nélkül gazdagodott. Nem kötöttek olyan szerződést, amely szerint a kölcsönöket egyedül kellett törlesztenie.

[21] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására és felülvizsgálati költsége megfizetésére irányult. Hangsúlyozta, hogy a saját tulajdonukban álló ingatlanokkal, az általuk egyedül vállalt kölcsönökkel önállóan rendelkeztek, kötelezettségeiket saját erőből teljesítették. Az adásvételi szerződéssel vegyes csereszerződésben egyenlően osztották el a vételárat, a vételárnak az a része, ami a tehermentesítéshez kellett, a felperes édesanyjának számlájára került. Nem csupán a vételár felosztásában állapodtak meg, hanem abban is, hogy a K utcai ingatlanra felvett kölcsönöket nem tekintették közös tartozásnak. A felperes sem tekintette közös adósságnak a 2009. április 17-én felvett kölcsön végtörlesztését. A felperes nem indokolta meg másodlagos felülvizsgálati kérelmét.

A Kúria döntése és jogi indokai

[22] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

[23] A Pp. 406. § (1) bekezdésében és a 424. § (1) bekezdésében foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja; utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.

[24] A felperes felülvizsgálati kérelmében – továbbiak mellett – a Ptk. 685/A. §-ának megsértését állította. A Ptk. „Záró Rendelkezések” című Hatodik Részében foglalt 685/A. §-ának az értelmező rendelkezése szerint: Élettársi kapcsolat áll fenn két olyan házasságkötés vagy bejelentett élettársi kapcsolat létesítése nélkül közös háztartásban, érzelmi és gazdasági közösségben (életközösségben) együttélő személy között, akik közül egyiknek sem áll fenn mással házassági életközössége, bejegyzett élettársi életközössége vagy élettársi kapcsolata, és akik nem állnak egymással egyenesági rokonságban vagy testvéri, féltestvéri kapcsolatban. Az idézett törvényhely olyan definíciós jellegű fogalommeghatározó jogszabályi rendelkezésnek minősül, amely – természeténél fogva – csak eltérést nem engedő (kógens), esetleg feltétlen érvényesülést kívánó (imperatív) rendelkezés lehet, amelytől a felek még egyező akarattal és az egyébként diszpozitív jellegű szabályozás körében sem térhetnek el. Ennek a következménye az, hogy az élettársi kapcsolat itt meghatározott fogalmi elemei bármelyikének a hiányában az élettársi kapcsolat létrejötte és fennállása tényének megállapítása fogalmilag kizárt.

[25] Az elsőfokú bíróság ítéleti megállapítása értelmében a felek élettársi kapcsolatban éltek egymással. A másodfokú bíróság ítélete indokolásában csupán arra a megállapításra szorítkozott, hogy a K utcai ingatlan értéknövekedését érintően nem jött létre „élettársi vagyonszövetség” a felek között. A másodfokú bíróság az élettársi kapcsolat törvényi elemei meglétének kérdésében nem érintette az elsőfokú bíróság döntését, e körben azt nem változtatta meg, tehát a másodfokú bíróság idézett ítéleti megállapítása nem minősíthető jogszabálysértőnek.

[26] Az élettársi kapcsolat törvényi elemeinek meglétét, illetve hiányát a felek körülményeire, valamint az eset egyedi sajátosságaira tekintettel kell vizsgálni. A perbeli esetben a felek sajátos élethelyzete, speciális körülményeik (az együttélés megkezdésekor több kölcsönrel terhelt három ingatlan tulajdonával rendelkeztek, azonban az ingatlanok egyike sem volt olyan, amelyik akár a kettejük, akár a gyermekeikkel közös lakhatásukat számukra elfogadható szinten biztosíthatta volna) indokolták azt, hogy a közös gazdálkodásuk körét már az együttélés megkezdésekor létrejött megállapodással lényegében a közös háztartással és a gyermekeikkel kapcsolatos költségekre és kiadásokra korlátozzák. Ebben állapodtak meg tehát, valamint abban, hogy mindketten kizárólagosan törlesztik az általuk külön-külön felvett kölcsönöket.

[27] Ennek következménye viszont az, hogy a jogvita mikénti elbírálása körében nem annak van elsődleges (sőt inkább kizárólagos) jelentősége, hogy a felek együttélése a Ptk. 685/A. §-a szerinti élettársi kapcsolatnak minősült-e vagy sem, hanem annak, hogy a felek egymás közötti belső vagyoni viszonyaira (akár élettársak voltak, akár nem) nem a Ptk. 578/G. § (1) bekezdésének az élettársak szerzésben való közreműködés arányában történő közös tulajdonszerzésére vonatkozó diszpozitív (eltérést engedő) jellegű szabálya, hanem

elsődlegesen a feleknek a Ptk. hivatkozott szabályától eltérő tartalmú, akár szóban, akár írásban létrejött vagy ráutaló magatartással kinyilvánított megállapodásának tartalma az irányadó. A Ptk. 578/G. § (1) bekezdése pedig csupán kiegészítő (szerződést pótló) jelleggel, másodlagosan és csak abban a körben alkalmazható, amelyre a felek megállapodása nem terjedt ki. (Kúria Pfv.II.22.135/2009/4., Kúria Pfv.II.21.316/2021/5.)

[28] A rendelkezésre álló adatokból azt lehetett megállapítani, hogy a felek a Ptk. 578/G. § (1) bekezdésétől eltérő tartalmú megállapodást kötöttek. A kapcsolatuk előtt megszerzett ingatlanokkal külön-külön gazdálkodtak, az ingatlanokat terhelő kölcsöntartozást önállóan törlesztették, az a fél fizette teljes egészében, aki az adott kölcsönt felvette. Arra vonatkozóan nincsen adat, de a felperes sem hivatkozott rá, hogy az alperestől hozzájárulást kért volna a saját törlesztéséhez. Azt sem állította továbbá, hogy az általa visszafizetett tartozások és azok kamatainak az utólagos elszámolásában állapodott volna meg az alperessel. A felperes törlesztette az általa 2004. május 24-én felvett 7.000.000 forintnak megfelelő összegű kölcsönt és járulékait, az alperes törlesztette az A utcai ingatlan megvásárlásához általa felvett 4.000.000 forint összegű kölcsönt és járulékait, valamint az ugyancsak általa 2008. március 13-án felvett 6.839.000 forintnak megfelelő összegű kölcsönt és járulékait. Ezen a tényen nem változtat az a körülmény sem, hogy a felek az általuk külön-külön felvett kölcsönök esetében kölcsönösen egyetemleges adóstársi kötelezettséget vállaltak a kölcsönöket biztosító pénzügyi szolgáltató felé, figyelemmel arra, hogy élesen el kell határolni egymástól a harmadik személyekhez fűződő ún. külső jogviszonyaikat az egymás közötti ún. belső jogviszonyuktól. A külső jogviszonyban adóstársi egyetemleges kötelezettségvállalás nem változtatja meg a belső jogviszonyukat szabályozó megállapodásuk tartalmát.

[29] Vitathatatlan, hogy a felek 2009. április 17-én együttesen vettek fel 5.000.000 forintnak megfelelő összegű kölcsönt a K utcai ingatlan emeleti részének befejezéséhez. A feleket egyetemleges kötelezettség terhelte a bank felé tartozásuk visszafizetését illetően, azonban ettől a külső jogviszonytól elhatárolt belső jogviszonyukban abban állapodtak meg, hogy a felperes fizeti ennek a kölcsönnek a törlesztőrészleteit, azaz a kölcsönt és annak járulékait ő fogja kiegyenlíteni a pénzügyi szolgáltatónak. Ezen tartozás visszafizetésével kapcsolatos utólagos elszámolásra vonatkozó megállapodás nem jött létre közöttük, ezt a felperes sem állította.

[30] Ügydöntő jelentőségű a 2015. január 26-i adásvétellel vegyes csereszerződés tartalma, az a körülmény, hogy a felek megállapodását tükrözte a szerződés 3.1. pontja, melynek értelmében a szerződő felek megállapodása alapján 23.000.000 forint került a felperes édesanyjának a számlájára azzal, hogy ebből a vételárreszből 14.000.000 forintot az ingatlan tehermentesítésére köteles fordítani. Az adott szerződés semmiféle utalást nem tartalmazott arra vonatkozóan, hogy a vételár rész felosztásának módja eltért volna annak a peres feleket megillető arányától. Nem állapítható meg, hogy a felperes utólagos elszámolás iránti igényét fenntartotta volna (erre a felperes nem is hivatkozott). A felek már említett külső jogviszonyaikban a teljes tartozás bármelyik kölcsönkötelelem esetében követelhető lett volna bármelyiküktől, azonban az egymás közötti belső jogviszonyukban mindkettejüket csak a tartozások fele terhelte volna, ha nem állapodtak volna meg abban, hogy mindegyik fél az általa felvett kölcsön törlesztésének terhét, viseli, továbbá a 2009. április 17-én felvett kölcsön törlesztőrészleteit a felperes fizeti. A felek megállapodásának megfelelően a 46.000.000 forint összegű vételárból 23.000.000 forint a felperes édesanyjának a számlájára került, ebből az összegből tehermentesítette a felperes a K utcai ingatlant, a 2004. május 24-

én és a 2009. április 17-én felvett kölcsönöket végtörlesztette, kifizetett összesen 10.550.066 forintot.

[31] A felek a végtörlesztés azonos arányú fizetésére irányuló közös szándék esetén olyan tartalommal is megköthették volna az adásvétellel vegyes csereszerződést, hogy a K utcai ingatlan 46.000.000 forint eladási árából levonják az ingatlant terhelő 10.550.066 forint kölcsöntartozás összegét, és a fennmaradó összeget osztják el fele-fele arányban egymás között úgy, hogy az alperes a neki jutó összeggel közel azonos értékű csereingatlanhoz jut hozzá. Megállapodhattak volna tehát abban is, hogy a belső jogviszonyukat érintően nem csak a felperes vételárreszéből törlesztik a tartozást, azonban ettől eltérő tartalmú megállapodást kötöttek.

[32] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát kizárólag olyan diszpozitív jellegű Ptk.-beli szabályok megsértésével indokolta, amelyek a felek egymás közötti belső jogviszonyára csak eltérő tartalmú szerződéses megállapodás hiányában lennének irányadók, holott e megállapodások létrejöttének tényét maga sem vitatta.

[33] A tényállási elemek eltérése miatt a hivatkozott eseti döntéseket nem lehetett alkalmazni a felek jogvitájának elbírálására.

[34] A jogalap nélküli gazdagodás szabályának alkalmazása feltételezi a jogalap hiányát, tehát, ha a gazdagodó nem rendelkezik érvényes jogcímmel a gazdagodás megtartására, úgy a vagyoni előny jogalap hiányában keletkezik nála. Ez a körülmény teszi a jogalap nélküli gazdagodást szubszidiárius (kiszegítő jellegű) tényállássá. Ezáltal a jogosult a vagyona rovására szerzett vagyoni előnyt más jogcím hiányában is visszakövetelheti a gazdagodótól. Ennek feltételei az adott ügyben nem állnak fenn, mert az alperes a felperes vagyona rovására nem szerzett vagyoni előnyt, a felek megállapodását tükrözte a K utcai ingatlan vételára felosztásának módja, a megállapodásuknak megfelelő aránytól nem tértek el.

[35] Ugyancsak nem állapítható meg a felülvizsgálati kérelemben állított eljárási szabálysértés, az érdemi döntés nem terjedt túl a kereseti kérelmen és az ellenkérelmen.

[36] Tekintettel arra, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okok miatt nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 424. § (1) bekezdésében foglaltak alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[37] A Pp. 405. § (1) bekezdése alapján alkalmazásra kerülő Pp. 83. § (5) bekezdése szerint az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperes viseli a saját felülvizsgálati költségét, és a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles az alperesnek a képviselőt ellátó jogi képviselő ügyvédi munkadíjából álló felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, melyet a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi

költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdésében foglaltak alapján állapított meg.

[38] A felperes személyes költségmentessége folytán meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illeték a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

[39] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el a Pp. 405. § (1) bekezdése által felhívott Pp. 376. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján.

[40] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés *d*) pontja zárja ki.

Budapest, 2023. szeptember 19.

Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. a tanács elnöke, dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. előadó bíró, dr. Magosi Szilvia s.k. bíró, dr. Csesznok Judit Anna s.k. bíró, dr. Szabó Klára s.k. bíró